

IEKĻAUJOŠAS IZGLĪTĪBAS POLITIKAS IEVIEŠANAS PLĀNOŠANA

Indikatoru izstrādes problēmu un iespēju apzināšana

Projekta „Iekļaujošas izglītības politikas ieviešanas plānošana” (Mapping the Implementation of Policy for Inclusive Education – MIPIE), kurā piedalījās vairāk kā 60 eksperti no 27 Eiropas valstīm, rezultātā ir iespējams akcentēt vairākus būtiskus jautājumus, kuri ietekmēs turpmāko darbu šajā jomā. Šie būtiskie jautājumi ir šī dokumenta, kurā tiek atspoguļots projekta laikā iegūto datu apkopojums, uzmanības centrā.

Ir vairāki faktori, kuri apstiprina attīstību iekļaujošas izglītības politikas ieviešanas plānošanā:

- Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām (2006.), kā arī Eiropas Invaliditātes stratēģija 2020 un Izglītības un apmācības 2020 (ET 2020) stratēģiskie mērķi, kuri attiecas uz taisnīgumu izglītībā, veicina iekļaujošas izglītības īstenošanu. Visām šīm starptautiskās politikas iniciatīvām ir nepieciešama sistemātiska datu apkopošana, lai atspoguļotu pierādījumus, ka valstis pilda atbilstošos dokumentu pantus un mērķus iekļaujošas izglītības ieviešanā.

- Tiek uzskatīts, ka ar pierādījumiem pamatota politika, ir būtiska ilgtermiņa iekļaujošas izglītības sistēmu attīstībā. Politikas veidotāji, datu apkopošanas eksperti un pētnieki izprot datu apkopošanas nepieciešamību valsts līmenī, kas ne tikai atbilst starptautisku politikas vadlīniju prasībām, bet arī veicina centienu sinerģiju valsts un starptautiskā līmenī. Tomēr, lai gan šādu datu nepieciešamība ir skaidra, daudz mazāk skaidrības ir par metodēm un procedūrām, kas tiek izmantotas, lai vislabākajā veidā apkopotu un analizētu datus.

- Visām organizācijām, kas darbojas Eiropas līmenī, ir nepieciešamas iesaistīties sadarbībā un nepārtrauktā informācijas apmaiņā, lai uzlabotu sasniegumus un lai pēc iespējas labāk atbalstītu darbu valstu līmenī.

- Politikas veidotājiem ir nepieciešama plaša spektra informācija un dažādām organizācijām gan valsts, gan Eiropas līmenī ir jāizmanto daudzveidīgas papildu pieejas datu apkopšanai.

Visas projektā iesaistītās valstis atzīst, ka iekļaujošas izglītības politikas ieviešanas plānošana ir sarežģīts un daudzšķautņains uzdevums. Konkrēti ieteikumi, kuri ieskicēti projektā, varētu tikt izmantoti kā pamats daudz detalizētākam un ilgtermiņa pētījumam, kurā būtu ietverta kvalitatīvu un kvantitatīvu datu apkopošana. Šos datus var izmantot, lai atbalstītu šī brīža iniciatīvas šajā jomā Eiropas līmenī – īpaši Eurostat aptauju, kuras uzmanības centrā ir speciālo vajadzību izglītība – kā arī darbu, kas tiek veikts valstu līmenī.

Var identificēt virkni specifisku jautājumu nākotnes datu apkopšanai valstu un Eiropas līmenī. Šie jautājumi un iespējamie soļi, lai risinātu tos, ir atspoguļoti nākamajās nodaļās.

- jāizvērtē sistēmas izmaksu efektivitāte.

Skolas līmenī datiem ir:

- jāsniedz informācija, kas palīdz skolotājiem un skolas darbiniekiem plānot un nodrošināt atbilstošu atbalstu un pakalpojumus;

- jāsniedz skaidru priekšstatu par to, kā vecākiem un izglītojamiem tiek nodrošināta pilnīga līdzdalība izglītības procesā.

Izvērtējot iekļaujošas izglītības sistēmu efektivitāti parādās tieša saistība ar ieguldījuma izmaksu efektivitāti, kur atbilstošais deskriptors attiecas uz resursu piešķiršanu.

Izglītības process attiecas uz četriem galvenajiem jautājumiem un atbilstošiem deskriptoriem:

- 1 - atvērtība daudzveidībai, kuru pierāda uzņemšanas dati;
- 2 - zināšanu kvalitāte, kuru pierāda vērtēšanas dati;
- 3 - atbalsta kvalitāte, kuru pierāda plānošanas dati;
- 4 - skolotāju efektivitāte, kuru pierāda dati par mācību procesu.

Darba kārtība Eiropas līmeņa datu apkopošanai

Izskatot visus projekta laikā iesniegtos priekšlikumus, var identificēt darba kārtību Eiropas līmeņa datu apkopošanas pilnveidei nākotnē, kuras pamatā ir Eiropas un atsevišķu valstu centienu sinerģija. Eiropas līmeņa datu apkopošanai nepieciešama vispārēja stratēģija, kurā paredzētas īstermiņa, vidēja un ilgtermiņa aktivitātes.

Īstermiņā datu apkopošanas stratēģijas pamatā jābūt Eurostat izstrādātajam pētījumam par kvantitatīvo datu apkopošanu par speciālo vajadzību izglītību. Ir uzmanīgi jāizpēta vai šādi dati ir jau pieejami, identificējot izmantojamus datus jau esošajās datu bāzēs.

Vidējā termiņā Eiropas datu apkopošanas stratēģija uzmanību pievēršīs Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām 24.panta īstenošanai un pētīs, kāda būtiska informācija un kādi dati nepieciešami, pārbaudīs, vai šādi dati ir jau pieejami un noskaidros, kas jādara, lai apkopotu papildus nepieciešamos datus.

Ilgtermiņā datu apkopošanas stratēģija sekos kopēji izstrādātajai darba kārtībai, valstīm strādājot vienotā struktūrā. Projekta eksperti argumentēja nepieciešamību izstrādāt virkni vispārēju vienošanos par datu apkopošanu, kas aptvertu tādas jomas kā jēdzienus, definīcijas un metodes, kuras varētu īstenot valsts līmenī un kas būtu „minimums” datu apkopošanas procesā.

Šādas darba kārtības pamatā būs priekšnoteikums, ka iekļaujošai izglītībai ir jābūt kvalitatīvai un tai jānodrošina kvantitatīvie un kvalitatīvie priekšstati par iekļaujošas izglītības politikas efektivitāti un iekļaujošas izglītības prakses kvalitāti attiecībā uz izglītojamo tiesību uzraudzību un taisnīguma nodrošināšanu.

Lai īstenotu šādu Eiropas darba kārtību, ir nepieciešams valstu starpā vienoties par četrām jomām, kas palīdzēs veikt datu apkopošanu Eiropas līmenī:

- nepieciešamo pierādījumu identificēšanu valsts un starptautiskā līmenī;
- visefektīvāko pieejamo un papildu nepieciešamo datu noteikšanu;
- saskaņotu datu apkopošanas procedūru un mehānismu definēšanu Eiropas un valstu līmenī;
- datu salīdzināšanas jautājumu risināšanu.

Ir nepieciešamas sinerģijas valsts līmenī starp galvenajām ieinteresētajām pusēm, kurām ir skaidrs loģiskais pamats datu apkopošanas jomā un kas ņem vērā valsts, reģiona, skolas un klases līmeņa datus, lai nodrošinātu, ka valsts kopējie dati efektīvi atspoguļo esošo praksi.

Jebkurai datu apkopošanai Eiropas līmenī ir jābalstās uz valstu sniegtajiem datiem, tai ir jābūt tieši saistītai ar Izglītības un apmācības 2020 un citām Eiropas stratēģijām, tai ir jābūt saskaņotai ar UNESCO, Eurostat un OECD (UOE) datu apkopošanas sistēmām, kā arī ar sistēmām, kuras izmanto Eiropas speciālās izglītības attīstības aģentūra un citas starptautiskas organizācijas.

Nākotnes darbs Eiropas līmenī veicinās sinerģijas starp ieinteresētajām pusēm, kopīgi plānojot datu apkopošanas aktivitātes un darbu. Sinerģijas, kas nepieciešamas iekļaujošas izglītības politikas ieviešanas plānošanā, prasīs izstrādāt kārtību, kam būs vienota platforma, ļaujot Eiropas datu apkopošanas procesā iesaistītajām ieinteresētajām pusēm efektīvi sadarboties, lai dalītos ar zināšanām un kompetenci un lai noteiktu kopējās perspektīvas. Šāda platformas – iespējams veidotas uz Eiropas speciālās izglītības aģentūras veiktā darba bāzes – mērķis būs atbalstīt citu Eiropas ieinteresēto pušu darbu šajā jomā, kā arī veicināt valstu datu apkopošanu par iekļaujošu izglītību.

Atsauces

Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. European Disability Strategy 2010–2020: *A Renewed Commitment to a Barrier-Free Europe*. Com(2010) 636 Final

Eiropas Savienības Padome (2009a) *Padomes secinājumi (2009.gada 12.maijā) par stratēģisku sistēmu Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā („ET 2020”)* (Oficiālais Vēstnesis C 119, 28.5.2009)

United Nations (Apvienoto Nāciju Organizācija) (2006) *Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām*, Ņujorka, Apvienoto Nāciju Organizācija. Elektroniski avots pieejams tiešsaistē: <http://www.un.org/disabilities/convention/conventionfull.shtml>

WHO (Pasaules Veselības Organizācija) (2011) *Pasaules ziņojums par funkcionāliem traucējumiem*, Ženēva: Šveice, PVO

Šis dokuments ir MIPIE projektā iegūto galveno datu apkopojums. Pilnu ziņojuma *Iekļaujošas izglītības politikas ieviešanas plānošana: indikatoru izstrādes problēmu un iespēju apzināšana* (2011) tekstu var lejupielādēt: <https://www.european-agency.org/agency-projects/mipie>

Papīra formātā ziņojumu var pieprasīt Aģentūras sekretariātā: secretariat@european-agency.org

Iekļaujošas izglītības politikas ieviešanas plānošanas (MIPIE) projekts

Uz politikas veidotājiem radītā spiediena rezultātā, lai pierādītu kā politikas pamatnostādnes nodrošina labāku iekļaušanu izglītībā, parādās nepieciešamība pēc sistemātiskas kvalitatīvās un kvantitatīvās informācijas apkopošanas, kas atbild uz būtiskiem jautājumiem un valstis var izmantot ilgtermiņā, lai plānotu savu attīstību un lai spētu relatīvi salīdzināt šo attīstību dažādās valstīs.

Iekļaujošas izglītības politikas ieviešanas plānošana (MIPIE) ir projekts, kuru veica Eiropas speciālās izglītības attīstības aģentūra ar Eiropas Komisijas Mūžizglītības programmas Comenius finansiālu atbalstu, vienošanās Nr.510817-2010-LLP-DK-COMENIUS-CAM. Minētais projekts ilga vienu gadu, iesaistot vairāk kā 60 ekspertus no 27 valstīm:

Austrijas, Beļģijas (flāmu un franču kopienas), Čehijas Republikas, Dānijas, Francijas, Grieķijas, Igaunijas, Islandes, Itālijas, Īrijas, Kipras, Latvijas, Lielbritānijas (Anglijas, Skotijas un Velsas), Lietuvas, Luksemburgas, Maltas, Nīderlandes, Norvēģijas, Polijas, Portugāles, Slovēnijas, Somijas, Spānijas, Šveices, Ungārijas, Vācijas, Zviedrijas.

Projekta galvenais mērķis bija, pamatojoties uz veikto darbu valstu un Eiropas līmenī – izmantojot informāciju, kas projekta laikā tika iegūta no valstīm – izstrādāt rekomendācijas nākotnes datu apkopošanai valstu un Eiropas līmenī darba kārtības ieteikuma formā, kuru izmantot iekļaujošas izglītības politikas ieviešanas plānošanā.

Īpašs projekta mērķis bija strādāt kopā ar 27 Eiropas valstu politikas veidotājiem, lai:

- noskaidrotu loģisko pamatojumu tam, kāda informācija ir jāpadara pieejama politikas veidotājiem;
- identificētu, kāda informācija ir jau ieejama;
- akcentētu nepilnības šobrīd pieejamajā informācijā;
- izstrādātu detalizētus priekšlikumus, kā apkopot nepieciešamo informāciju nākotnē, lai to varētu izmantot valsts līmenī, plānošanas un Eiropas līmeņa salīdzināšanas nolūkiem.

Projekta laikā tika organizētas divas konferences – 2010.gada decembrī Briselē un 2011.gada martā Budapeštā. Abas konferences tika rīkotas kopā ar abu valstu Izglītības ministriem un tām bija skaidrs mērķis saistībā ar projekta iespējamajiem rezultātiem, ieskaitot projektā izstrādātās rekomendācijas.

Projekta ziņojuma pilnu tekstu, abu konferenču ziņojumus, informāciju par datu apkopošanu valstīs, kā arī projekta materiālus var lejupielādēt no:

<http://www.european-agency.org/agency-projects/mipie>

© European Agency for Development in Special Needs Education 2011

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šis dokuments atspoguļo tikai autora viedokli un Eiropas Komisija neatbild par dokumentā esošās informācijas izmantošanu.